

NOVA POLITIKA

Vladavina prava, nova poglavlja, očekivanje od potencijalnih članica da budu mnogo bolje pripremljene prije ulaska nego ranije, a sve to u fokusu i zemalja članica i europskih institucija, sve je to promijenilo i vremenske okvire proširenje, ali i ciljeve zemalja u tom procesu

MUKOTRPNOST Europske unije želja i realnost

„Oni se pretvaraju da su spremni, a EU se pretvara da ih želi“. Da li je u pitanju samo šaljiva anegdota u procesu eurointegracija ili neugodna istina o trenutnom stanju glede proširenja Europske unije? Od svog osnutka pa do danas EU prošla je kroz šest procesa proširenja. Kroz više od pola stoljeća postojanja politika proširenja značajno se mijenjala, odrastala sa EU-om, prilagođavala se novim europskim okolnostima, ali i novim aspirantima za članstvo. U Europskoj komisiji danas kažu da, kada je proširenje EU-a u pitanju, se na umu uvijek moraju držati dvije stvari: politički, gospodarski i pravni kriteriji iz Kopenhagena i stanje u kojem se zemlja koja želi postati članica nalazi.

„U ovisnosti od udaljenosti te dvije pozicije imat ćete lakše ili teže proširenje“, kaže Alexandra Cas Granje, iz Generalnog direktorijata Europske komisije za proširenje na konferenciji posvećenoj perspektivama Zapadnog Balkana, koju

su u Bruxellesu organizirali Centar za europske studije i Zaklada Hanns Seidel bliska njemačkoj Kršćansko-socijalnoj uniji (CSU). Navodeći primjere Austrije, Švedske i Norveške (iako ova posljednja na referendumu nije pristala ratificirati već potpisani pristupni ugovor) kao „lake procese proširenja“ Cas Granje dodaje: „U slučaju Zapadnog Balkana vidimo niz izazova koji su drugačiji. Kriteriji nisu primijenjeni, gospodarska situacija u tim zemljama je loša, još se prolazi kroz tranziciju od nekadašnjeg komunističkog razdoblja, a politički gledano to su i mlade države. Udaljenost balkanskih zemalja od paradigme EU je velika, a samim tim, je i njihov put težak.“

Težak put

I dok u Europskoj komisiji naglašavaju kako takav „težak put“, radi održanja dinamike i fokusa, zahtijeva „klasifikaciju“ i točno određene korake, u Crnoj Gori, koja je pregovore za članstvo s EU-om započela u lipnju 2012.

godine, veliki dio žitelja ove zemlje ni ne zna na kom dijelu europskog puta se zemlja nalazi, upravo zbog velikog broja stepenica koje se moraju prevladati prije i tijekom procesa pregovora. Navodeći primjer Velike Britanije, Danske i Irske, koje su tijekom pristupnog procesa Europskoj uniji morale obaviti samo 9 poglavlja i oko 30 sastanaka dok Podgorica mora proći 35 poglavlja i preko 100 sastanaka, samo u pripremnom procesu i to samo za oblasti koje se odnose na tek dva poglavlja 23 i 24 (vladavina prava i slobode), Andrija Pejović, glavni pregovarač Crne Gore s EU-om kaže: „Promjena pristupnog procesa postala je toliko duboka da možemo govoriti i o promjeni sadržaja.“

Vladavina prava, nova poglavlja, očekivanje od potencijalnih članica da budu mnogo bolje pripremljene prije ulaska nego ranije, a sve to u fokusu i zemalja članica i europskih institucija, sve je to promijenilo i vremenske okvire proširenje, ali i ciljeve zemalja u tom procesu.“

PROŠIRENJE e - između ti kandidata

Tako bi danas, umjesto licitiranja s godinom ulaska u EU, zemlje kandidati trebale obratiti pozornost na financijsku i ekonomsku održivost svog članstva u EU. „Pristupiti EU bez da ste financijski i ekonomski spremni, bila bi propast za malu zemlju kao što je Crna Gora. Bit ćemo spremni za članstvo onda kada osjetimo da time nećemo izgubiti više nego što ćemo dobiti“, zaključuje Pejović na konferenciji u Bruxellesu.

Mukotrpan proces

Upravo je Europska komisija u svojoj strategiji proširenja iz 2013. fokus stavila na gospodarstvo zemalja kandidata ili potencijalnih kandidata. Pored očekivanja gospodarskih reformi u što ranijoj fazi pristupnog procesa, EU danas inzistira i na praćenju primjene reformi u području vladavine prava i sloboda tijekom cijelih pristupnih pregovora. Za razliku od prethodnih „grupnih proširenja“ sada je jasno i da će svaka zemlja Balkana, sama za sebe morati korača-

ti europskim putem. Kao što je jasno i da će prioriteti EU-a i u narednim godinama biti pretežito unutarnje prirode. Uvjeti i okolnosti dakle postaju sve teži. „Hrvatskoj je trebalo 8 godina od otvaranja pregovora do ulaska u EU. Oni koji kažu da do novog proširenja neće doći bar u narednih pet godina ne govore ništa neobično. To se i ne može očekivati obzirom na dosadašnja iskustva“, smatra Alexandra Cas Granje iz Direktorijata za proširenje EU-a. Govoreći iz vlastitog iskustva, Hrvatska kao najnovija članica EU-a upozorava na opasnost olakog shvaćanja procesa. „Ambicije srpskog premijera da pregovore o članstvu završi do 2018. godine zvuče dobro i optimistično. I mi smo mislili da ćemo ići brže“, kaže hrvatski europski parlamentarac Andrej Plenković. „Nikada ne bih pomisli da se to (ulazak u EU op.a.) može dogoditi tek 2013. godine, a bilo je tako. Proces pristupanja je težak da bi se adekvatno mogli predvidjeti svi događaji na tom putu.“ DW